

Vergaderjaar 2017–2018

25 268

Zelfstandige bestuursorganen

I

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 28 februari 2018

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 19 december 2017² inzake Evaluatie plantaardige keuringsdiensten. De leden van de fractie van **D66** hebben naar aanleiding hiervan op 30 januari 2018 een aantal vragen gesteld aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De Minister heeft op 26 februari 2018 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat/ Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
De Boer

¹ Samenstelling:

Nagel (50PLUS) Ten Hoeve (OSF), Huijbregts-Schiedon (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Schaap (VVD), Flierman (CDA), Ester (CU), Vos (GL), Kok (PVV) (*vice-voorzitter*), P. van Dijk (PVV), Gerkens (SP) (*voorzitter*), Vlietstra (PvdA), Atsma (CDA), N.J.J. van Kesteren (CDA), Meijer (SP), Pijlman (D66), Prast (D66), Van Rij (CDA), Schalk (SGP), Schnabel (D66), Verheijen (PvdA), Klip-Martin (VVD), Overbeek (SP), De Bruijn-Wezeman (VVD), Van der Sluijs (PVV), Van Zandbrink (PvdA).

² *Kamerstukken I, 2017–2018, 25 268, H.*

**BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR
ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT / LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT**

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Den Haag, 30 januari 2018

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (EZK/LNV) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 19 december 2017³ inzake Evaluatie plantaardige keuringsdiensten. De leden van de fractie van **D66** hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen.

Volgens de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (ZBO) moeten ZBO's worden getoetst op doeltreffendheid en doelmatigheid. Uit de evaluatie komt naar voren dat hiervoor door de wetgever geen criteria zijn geformuleerd. De leden van de D66-fractie vragen welke criteria volgens u moeten worden gehanteerd, en of u bereid bent deze vast te leggen voor toekomstige wettelijk verplichte evaluaties.

In het bestuur van deze ZBO's zijn de onder toezicht staanden vertegenwoordigd. U schrijft dat de onafhankelijkheid wordt geborgd door een strikte scheiding van de bestuurlijke en de operationele verantwoordelijkheid.⁴ Deze leden vragen naar de rapportagelijnen en naar de verantwoordelijkheid voor benoemingen en bevorderingen binnen deze toezichthouders. Verder wijzen zij erop dat voor het bestuur en de Raad van Commissarissen / Raad van Toezicht van de toezichthouders in de financiële sector geldt dat die geen functies en belang in de onder toezicht staanden mogen hebben. Deze leden vragen naar een toelichting op het verschil in de eisen aan deze verschillende ZBO's.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie me belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 23 februari 2018.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
A.M.V. Gerkens

³ *Kamerstukken I*, 2017–2018, 25 268, H.

⁴ *Idem*, pagina 4.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 februari 2018

In deze brief beantwoord ik de vragen van de leden van de fractie van D66 naar aanleiding van mijn brief van 19 december 2017 over de Evaluatie plantaardige keuringsdiensten uitgevoerd door bureau Kwink.

De leden van D66 wijzen erop dat de evaluatoren hebben vastgesteld dat er geen criteria zijn geformuleerd voor toetsing op doeltreffendheid en doelmatigheid voor het functioneren van deze zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). De leden van D66 vragen welke criteria hiervoor moeten worden gehanteerd en of ik bereid ben deze vast te leggen voor toekomstige verplichte evaluaties in het kader van de Kaderwet Zelfstandige Bestuursorganen.

Mijn antwoord is dat voorop moet staan dat de keuringsdiensten hun wettelijke taken goed moeten uitvoeren. De evaluator heeft aangegeven dat het aannemelijk is dat zij dit op doeltreffende en doelmatige manier doen. Desalniettemin is de aanbeveling hiervoor criteria te ontwikkelen. Ik ben voornemens in samenspraak met de Keuringsdiensten en de NVWA te verkennen hoe ik, conform de circulaire *governance* ten aanzien van ZBO's, de criteria voor doelmatigheid en doeltreffendheid nader kan uitwerken. In verband hiermee wijs ik op twee relevante trajecten die nu lopen. In de eerste plaats is er de evaluatie van de Kaderwet ZBO, waar mijn collega Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoordelijk voor is. De uitkomsten van deze evaluatie zijn naar verwachting relevant voor dit traject en wil ik dan ook meenemen in de discussie. Daarnaast is er bij de NVWA sprake van invoering van kritische prestatie indicatoren. Ik ben voornemens te kijken of soortgelijke indicatoren ook bij de keuringsdiensten kunnen worden ingevoerd.

De leden van D66 wijzen erop dat de onder toezicht staanden in het bestuur van de Keuringsdiensten zijn vertegenwoordigd. De leden vragen in verband hiermee naar de rapportagelijnen en naar de verantwoordelijkheid voor benoemingen en bevorderingen binnen deze toezichthouders.

De verantwoordelijkheid voor de benoeming, bezoldiging en ontslag van de leden van de directie van de keuringsdiensten ligt bij het bestuur. De besturen hebben een onafhankelijke voorzitter voor wiens benoeming goedkeuring van de Minister van LNV is vereist. Het bestuur mag zich niet met individuele keuringszaken bezig houden. De dagelijkse leiding van de keuringsdiensten is in handen van de directie. Het aanstellen en bevorderen van werknemers van de diensten is de bevoegdheid van de directie, dit is vastgelegd in de directiestatuten.

Ik wil uw Kamer er verder op wijzen dat er meerdere *checks* en *balances* zijn die de integriteit en de transparantie van de keuringsdiensten moeten waarborgen. De organisaties rapporteren mij periodiek over de uitgevoerde werkzaamheden. Wijzigingen in de statuten of wijzigingen in het keuringsreglement en de tarieven, de jaarlijkse begroting en de jaarrekening behoeven mijn goedkeuring. Bij het toezicht en de goedkeuring van tarieven, begroting en de jaarrekening worden toetsingskaders uit de financiële sector toegepast. In het jaarverslag leggen de keuringsdiensten ook ten algemene verantwoording af over hun werkzaamheden. Tenminste twee keer per jaar vindt overleg plaats tussen het ministerie en de keuringsdiensten onder meer over de bovengenoemde zaken. Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats met de NVWA over de

uitvoering van de fytosanitaire taken die zijn belegd bij de keuringsdiensten.

De keuringsdiensten hebben hun eigen kwaliteitssystemen en interne waarborgen. Zij ondergaan jaarlijks meerdere audits door verschillende instanties waaronder de Raad voor Accreditatie, onder meer op internationale normen voor kwaliteitsmanagementsystemen, inspectiediensten en laboratoria. Ook de NVWA voert jaarlijks verschillende audits uit om te toetsen of de organisaties voldoen aan de meerjarenovereenkomst zoals overeengekomen met mijn ministerie en de NVWA.

Verder kennen alle keuringsdiensten een klachtenregeling en is het mogelijk bezwaar te maken tegen beslissingen van de keuringsdienst. De keuringsdiensten behandelen daarbij niet alleen klachten van de onder toezicht staanden, maar ook klachten van afnemers van de producten. In de jaarverslagen besteden de keuringsdiensten aandacht aan de klachten, procedures en bezwaren waar ze bij betrokken zijn.

Tot slot wijzen de leden van D66 op het verschil met de financiële sector waar geldt dat het bestuur en de raad van commissarissen/raad van toezicht van de toezichthouders geen functies en belang in de onder toezicht staanden mogen hebben. In verband hiermee wil ik uw Kamer herinneren aan de ontstaansgeschiedenis van de keuringsdiensten. De keuringsdiensten zijn ontstaan als private organisaties, door de sector zelf opgericht voor controle op kwaliteit en rasechtheid voor planten en plantmateriaal. Toen hiervoor Europese wetgeving kwam, vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw, lag het voor de hand de kennis en expertise van de bestaande stichtingen te benutten voor het toezicht hierop. Sindsdien zijn uiteraard een aantal bestuurlijke veranderingen doorgevoerd, zoals de omvorming van de private stichtingen tot ZBO's. De vertegenwoordiging van de onder toezicht staanden in de besturen is echter gebleven.

Mijns inziens is daar geen bezwaar tegen, en heeft het ook voordelen door de beschikbare sector kennis, mits voldoende checks en balances zijn ingebouwd waardoor de keuringsdienst de dagelijkse werkzaamheden onafhankelijk kan uitvoeren. De keuringsdiensten kunnen bij hun werkzaamheden rekenen op een groot draagvlak in de sector.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten